

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

30.01.2026 nr DM-125435-42

Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa nr KL-521395 andmine

1. OTSUS

Arvestades Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas 18.12.2023 esitatud keskkonnaloa taotlust nr T-KL/1019745-5 ja võttes aluseks veeseaduse § 191 lg 1, maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 4 ning haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2 ja 3, § 61 lg 1 otsustan:

1.1. Anda Aktsiaseltsile Kagu-Eesti Turvas (registrikood 10125398) tähtajaline keskkonnaluba nr KL-521395 30 aastaks Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo III turbatootmisalale maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks Kurgsoo II turbatootmisalal ning Kurgsoo III turbatootmisalal.

1.2. Määrata keskkonnaloa nr KL-521395 veekäitlusnõuded loa vormidel V4. V7., V16. ja V17.

1.3. Määrata keskkonnaloale nr KL-521395 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4. "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.4. Kustutada Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas keskkonnaloast nr 5 vee erikasutuse osa.

1.5. Korraldus jõustub ettevõttele Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas teatavakstegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas esitas 26.07.2023 Keskkonnaametile taotluse nr T-KL/1019745 Kurgsoo turbamaardlas Kurgsoo III turbatootmisalale keskkonnaloa saamiseks (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 26.07.2023 numbriga DM-125435-1 ning parandustaotlus 18.12.2023 numbriga DM-125435-16).

Ettevõtte taotleb tähtajalist luba turba kaevandamiseks ja turbatootmisalalt sademevee juhtimiseks suublasse.

Taotletav Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldis asub osaliselt Võru maakonnas Võru vallas jäädes Tagaküla ja Mustja küla territooriumile (mäeeraldisest 31,90 ha) ning osaliselt Põlva maakonnas Põlva vallas Lahe küla territooriumile (mäeeraldisest 59,39 ha). Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa jäävad riigiomandisse kuuluvatele, Maa- ja Ruumiameti poolt hallatavale Kuresoo (katastritunnus 91801:001:0020, 100% turbatööstusmaa) kinnistule ning Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) poolt hallatavatele Võru metskond 215 (katastritunnus 91801:001:0088), Sõmerpalu metskond 134 (katastritunnus 76701:002:0149), Erastvere metskond 150 (katastritunnus 38501:003:0829), Võru metskond 247 (katastritunnus 91801:001:0273), Võru metskond 317 (katastritunnus 91801:001:0069), Võru metskond 248 (katastritunnus 91801:001:0254) ning Erastvere metskond 151 (katastritunnus 38501:003:0827) kinnistutele. Kinnistute sihtotstarve on 100% maatulundusmaa.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Kurgsoo turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 0253) vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 9, 13, 19 plokke ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 10, 14, 20 plokke, hõlmates 9, 10, 13 ja 14 plokke osaliselt. Taotletava turbatootmisala mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 58,21 ha ja teenindusmaa pindala 58,21 ha. Taotletava mäeeraldisega hõlmatav vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru kogus on 89,5 tuh t, millest kaevandatav varu on 89,5 tuh t ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru kogus on 93,5 tuh t, millest kaevandatav varu on 73,4 tuh t. Maavara maksimaalne aastane tootmismahd on 7 tuh t (Põlva maakonnas 4 tuh t, Võru maakonnas 3 tuh t). Maavara kasutatakse aianduses. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 30 aastat ja kaevandatud maa korrastatakse taastuvaks sooks.

Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437). Aruande nimetus: „Kurgsoo turbaamaardla Kurgsoo uuringuruumi geoloogilise uuringu aruanne (varu seisuga 01.07.2019)“. EGF number on 9317. Varud on arvele võetud Maa-ameti 25.02.2020 otsusega nr 1-17/20/497.

Taotletava Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldiselt ärajuhitav kuivendusvesi moodustub sademete ja lume sulamise veest. Taotletava vee erikasutuse eesmärgiks on turbatootmisala kuivendusvee juhtimine suublasse (Lahemõtsa kraavi (EELIS kood VEE1048823), Kurgsoo kraavi (EELIS kood VEE1048824) ja Rabametsa kraavi (EELIS kood VEE1048825). Kurgsoo III turbatootmisalalt väljalaskudesse juhitud vooluhulk on ca 144 tuh m³ aastas. Kurgsoo III turbatootmisala ja kõrvaloleva Kurgsoo II turbatootmisala sademevee ära juhtimiseks kasutatakse samasid väljalaskusid. Väljalasku nr 1 Kurgsoo III turbatootmisalalt lisanduv vooluhulk on ca 50 tuh m³ aastas, väljalasku nr 2 ca 26 tuh m³ aastas ning väljalasku nr 3 ca 68 tuh m³ aastas.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), veeseaduses (*VeeS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju

hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnavalua taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnavalua taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1216 eurot on tasutud 26.07.2023 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnavalua taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (alates 01.01.2025 Maa- ja Ruumiamet, 15.08.2023 kirjaga nr 9-3/23/11240-2, 22.09.2023 kirjaga nr 9-3/23/13303-2, 18.10.2023 kirjaga nr 9-3/23/13303-4 ning 22.12.2023 kirjaga nr 9-3/23/13303-6).

Taotletava mäeeraldise lõunapoolne lahustükk kattub osaliselt maaparandussüsteemiga LAHEMÕTS (maaparandussüsteemide registri kood/ehitise kood 2104880021010/003), taotletava mäeeraldise keskmine ja põhjapoolne lahustükk kattuvad maaparandussüsteemiga LAHEMÕTS (maaparandussüsteemide registri kood/ehitise kood 2104880020161/001). Lisatud on Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus 24.07.2023 nr 6.2-1/6603-1.

Taotletava mäeeraldise lõunapoolse lahustüki põhjapiirist ~0,5 m kaugusele jääb vääriselupaik VEP nr.206382 (EELIS kood VEP206382).

Taotletava mäeeraldise lõunapoolse lahustüki lõunaosal kulgeb metsatee Vana-Tare - Kurgsoo nr 9180510. Taotletava mäeeraldise põhjapoolse lahustüki lõunapiirist ~1,5 m kaugusele jääb avalikus kasutuses oleva kohaliku Kullamäe - Kurgsoo tee nr 9180479 äärmise sõiduraja välimine serv.

Taotletava Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa piires ei asu Natura 2000 linnu- ja loodusalasid, looduskaitsealasid, kaitstavaid looduse üksikobjekte, kultuurimälestisi ega muid kitsendusi põhjustavaid üksikobjekte.

2.2. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 26.07.2023 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Võru ja Põlva Vallavalitsustele (edaspidi kohalik omavalitsus; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 13.10.2023 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas 13.10.2023 kirjaga nr DM-125435-9 piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teade avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest ning küsis kohalike omavalitsustelt täiendavalt arvamust (registreeritud KOTKAS-s 13.10.2023 dokumendina nr DM-125435-10) nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6).

Põlva Vallavolikogu 23.11.2023 otsusega nr 1-3/31 (registreeritud KOTKAS-s 27.11.2023 dokumendina nr DM-125435-12) ei nõustunud keskkonnanaloo andmisega, kuniks pole välja selgitatud, kui palju kaalub mäeeraldise kasutuselevõtmisel majanduslik põhjendatus üles rohevõrgustiku hävimise ning millised on kaevandamisega kaasnevad mõjud rohevõrgustikule ja planeeritavad leevendusmeetmed.

Võru Vallavalitsus 28.11.2023 korraldusega nr 833 (registreeritud KOTKAS-s 15.12.2023 dokumendina nr DM-125435-14) nõustus keskkonnanaloo andmisega järgmistel tingimustel:

1. Kaevandamisalast välja arvata Võru metskond 215 katastriüksus (katastritunnus 91801:001:0088), et tagada Võru valla üldplaneeringuga (kehtestatud Võru Vallavolikogu 09.04.2008 määrusega nr 42) määratletud rohevõrgustiku toimimine.
2. Lubatud tööaeg turbatootmisalal on tööpäeviti 8:00-17:00, st ka väljavedu, nädalavahetustel ja riigipühadel on kaevandamine ja väljavedu keelatud.
3. Tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiiruspääs 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjääriala;
4. Kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.
5. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.
6. Võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid.

Keskkonnaamet edastas Põlva Vallavolikogu otsuse ettevõttele seisukohavõtuks 27.11.2023 kirjaga nr DM-125435-13 ja Võru Vallavalitsuse korralduse arvamuse avaldamiseks 18.12.2023 kirjaga nr DM-125435-15.

Võru Vallavalitsus 12.01.2024 kirjaga nr 6-3/4277-4 (registreeritud KOTKAS-s 15.01.2024 dokumendina nr DM-125435-18) andis Keskkonnaametile teada, et ettevõtte esitas 19.12.2023 Võru Vallavalitsusele vaide 28.11.2023 korralduse nr 833 osaliseks muutmiseks. Loa taotleja palub muuta korraldusega sätestatud turbatootmisalal lubatud tööaega. Sellest tulenevalt palus Võru Vallavalitsus keskkonnanaluba enne mitte väljastada, kui nad on andnud lõpliku arvamuse.

Võru Vallavalitsus 20.02.2024 korraldusega nr 105 (registreeritud KOTKAS-s 27.02.2024 dokumendina nr DM-125435-21) rahuldab ettevõtte poolt 19.12.2023 esitatud vaide ning muutis Võru Vallavalitsuse 28.11.2023 korralduse nr 833 „Arvamus Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnanaloo taotluse kohta“ resolutsiooni punkti 1.2. ning sõnastas selle järgmiselt: „1.2. Lubatud tööaeg turbatootmisalal on 5:30-18:00, sh turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel.“

Keskkonnaamet edastas 04.03.2024 kirjaga nr DM-125435-22 kohalikele omavalitsustele korrigeeritud keskkonnanaloo taotluse. Keskkonnanaloo taotlust oli täiendatud vastavalt Põlva

Vallavolikogu märkustele. Taotletava mäeeraldisega on minimaalselt hõlmatud kõrvalasuv rohekoridor. Mäeeraldisel piirid on arvestatud selliselt, et need ei takistaks rohevõrgustiku toimimist.

Põlva Vallavolikogu 18.04.2024 otsusega nr 1-3/11 (registreeritud KOTKAS-s 27.11.2023 dokumendina nr DM-125435-12) nõustus keskkonnanaloga andmisega järgmistel tingimustel:

1. Keskkonnanaloga väljastamisel tuleb määratleda leevendusmeetmed rohevõrgustiku toimivuse pidevaks tagamiseks.
2. Puude ja võsa raie kuivendussüsteemide korrastamiseks peab toimuma väljaspool lindude pesitsusperioodi (raierahu periood 01.04-31.07).
3. Vääriselupaigale lähemal kui 50 m uusi kuivenduskraave ei rajata ja olemasolevaid ei rekonstrueerita (v.a eesvoolud), kuivendussüsteemi VEP'i arvelt ei laiendata ning trassiraiega VEP'i ei kahjustata.
4. Kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.
5. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.

Võru Vallavalitsus 16.04.2024 korraldusega nr 192 (registreeritud KOTKAS-s 26.04.2024 dokumendina nr DM-125435-27) nõustus keskkonnanaloga andmisega järgmistel tingimustel:

1. Lubatud tööaeg turbatootmisalal on tööpäeviti 5.30-18.00, st turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel.
2. Tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiirusepiirangu 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjäärialale;
3. Kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.
4. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.
5. Võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid.

Keskkonnaamet tegi menetlusest teatamisel ja eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud kuna menetlusosalised ega avalikkus ei ole esitanud loa menetluse ajal ettepanekuid ega vastuväiteid.

Loa andja teavitas 16.11.2025 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis 13.11.2025 kirjaga nr DM-125435-40 menetlusosalistele ja

huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4, KeHJS § 11 lg 2²). Eelnõudele ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

[1] Kohaldatud riigilõivuseaduse redaktsiooni, mis kehtis taotluse esitamise hetkel.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (edaspidi *KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 11 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 01.10.2025 kirjaga nr DM-125435-38 „Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnameetmed ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnaloa kõrvaltingimustena (vt p 3.4.2.).

3.2. Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

3.2.1. Maavara kaevandamine

3.2.1.1. Lubatav tegevus

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks, välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-

ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnanaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnanaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnanaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 45 lõike 1 kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo III turbatootmisala on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ §-s 2 nimetatud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Sellest tulenevalt ei ole Kurgsoo III turbatootmisalale keskkonnanaloa andmine vastuolus MaaP § 45 toodud tingimustega.

MaaPS § 43 lõike 4 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires. Taotletav kaevandamise aastamäär Võru maakonna osas loovutatakse Kurgsoo I turbatootmisala keskkonnanaloalt (mille muutmine on samuti menetluses). Põlva maakonnas on veel kasutamata aastamäär 7 tuh t ning Kurgsoo III turbatootmisalale kantakse sellest 4 tuh t.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnanaloa andja kaevandamise keskkonnanaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnanaloa taotluse 04.03.2024 kirjaga nr DM-125435-22 Põlva ja Võru Vallavalitsustele arvamuse avaldamiseks. Põlva Vallavolikogu 18.04.2024 otsusega nr 1-3/11 ja Võru Vallavalitsus 16.04.2024 korraldusega nr 192 nõustasid keskkonnanaloa andmisega Kurgsoo III turbatootmisalale.

3.2.1.2. Nõuded maavara kaevandamisele

Nõuded maavara kaevandamiseks seatakse keskkonnanaloale kõrvaltingimustena vt ptk 3.4.3.

3.2.2. Vee erikasutus

3.2.2.1. Lubatav tegevus

Veeluba (keskkonnaluba) on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (VeeS § 187 punkt 6).

Kurgsoo III turbatootmisala koosneb Kurgsoo turbamaardlas eraldi olevatest aladest. Taotletava mäeeraldise lõunapoolne lahustükk ümbritseb vahetult pea kogu ulatuses Kurgsoo turbatootmisala (keskkonnaluba nr L.MK.VÕ-17041). Mäeeraldise keskmine ja põhjapoolne lahustükk paiknevad olemasolevatest Kurgsoo II turbatootmisala (keskkonnaluba nr 5) mäeeraldistest vahetult põhjas ja idas. Taotletava Kurgsoo III turbatootmisala suurus on 58,21 ha, millest 19,59 ha suurusel alal tegemist mahajäetud turbatootmisaladega, kus on varasemalt sugekiht eemaldatud ning rajatud kuivendussüsteem.

Kuna Kurgsoo II turbatootmisalal ning taotletava Kurgsoo III turbatootmisalal on ühine kuivendusvõrk ning ühised väljalaskmed, mis paiknevad Kurgsoo III turbatootmisalal ning kõik alad asuvad üksteise kõrval, siis vastavalt taotlusele ja arvestades asjaolu, et mõistlik on ettevõtte vee erikasutust reguleerida ühe keskkonnaloaga (mitte kahes loas dubleerida) reguleeritakse eelnimetatud turbatootmisalade vee erikasutus edaspidi Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloas nr KL-521395. Seoses sellega kustutab Keskkonnaamet Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas keskkonnaloast nr 5 vee erikasutuse osa.

Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnaluba nr 5 kehtib kuni 27.05.2055 ning selle loaga on reguleeritud turbatootmisala sademeeve suublasse juhtimine nelja väljalaskmega (kood PO230, PO231, PO232 ja PO233). Väljalaskmed PO230 ja PO231 teenindavad ka Kurgsoo III turbatootmisala. Kurgsoo III turbatootmisala kasutusele võtul juhitakse ala kesk- ja läänepoolse piirkonna vesi väljalaskmega (PO007) Rabametsa kraavi (VEE1048825). Sama väljalaskmega juhitakse ära ka väljalaskmete PO232 ja PO233 vesi. Kurgsoo II turbatootmisala arvutuslikud ärajuhitavad vooluhulgad on toodud keskkonnaloal nr 5 (PO230 – 111 870 m³/a, PO231 - 62 042 m³/a, PO232- 13 334 m³/a ja PO233 – 16008 m³/a. Kokku ca 203 tuh m³/a.

Kurgsoo III turbatootmisalalt väljalaskudesse juhitav vooluhulk on ca 144 tuh m³ aastas. Väljalasku nr 1 (PO230) Kurgsoo III turbatootmisalalt lisanduv vooluhulk on ca 50 tuh m³ aastas, väljalasku nr 2 (PO231) ca 26 tuh m³ aastas ning väljalasku nr 3 (PO007 - see väljalask hõlmab ka väljalaske PO232 ja PO233) ca 68 tuh m³ aastas.

Keskkonnaloale nr KL-521395 kantakse Kurgsoo II turbatootmisala ja Kurgsoo III turbatootmisalade ühised väljalaskmed:

Väljalaskme nimetus	Väljalaskme kood	Suubla	Aastane arvutuslik vooluhulk
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 1	PO230	Lahemõtsa kraav (VEE1048823)	161 448
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 2	PO231	Kurgsoo kraav (VEE1048824)	87 936

Kurgsoo II ja III turbatootmisalade väljalask	PO007	Rabametsa kraav (VEE1048825)	97 400
--	-------	---------------------------------	--------

Turbatootmisalal toimub turba pinnakihiine kaevandamine. Tootmisväljakutelt kuivendusvee kogumiseks on kraavid, kust vesi juhitakse isevoolselt eesvooludesse. Settebasseinid turbatootmisaladel puuduvad. Väljalasuga PO007 ärajuhitav kuivendusvesi läbib Erastvere metskond 150 maaüksusel (38501:003:0829) asuvat amortiseerunud settebasseini (keskpunkti asukoht X:6423751 Y:672077). Väljalaskme asukoht on selle väljavoolul. Erastvere metskond 150 kinnistu volitatud asutuse (Riigimetsa Majandamise Keskus) nõusolek vee erikasutusele on antud 05.09.2023 kirjas nr 3-2.1/2023/5398. RMK toob oma nõusolekus välja, et tegevus tuleb kooskõlastada Põllumajandus-ja Toiduametiga ning settebasseini SB-3 kasutuselevõtul peab maaparandushoiu ja seire tagama keskkonnaloa omanik. Arvestades eelnevat märgib Keskkonnaamet keskkonnaloale nõude loa omajal eesvoolude maaparandushoiu tagamiseks.

Lahemõtsa kraavi ja Kurgsoo kraaviga juhitakse kuivendusvesi avatud eesvoolu Lahemõts (MPS kood 2104880020161) ja Rabametsa kraaviga avatud eesvoolu Lahemõts (MPS kood 2104880021010), mille kaudu jõuab vesi riigi poolt korrashoitavasse ühiseesvoolu Orajõgi (MS kood/ehitise kood 2104880020000).

Keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused" (edaspidi määrus nr 61) § 7 lõike 6 kohaselt on sademevee juhtimiseks maaparandussüsteemi vajalik Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus. Põllumajandus- ja Toiduamet on kooskõlastanud Kurgsoo III turbatootmisala (mis sisaldas ka Kurgsoo II turbatootmisala veehulkasid) keskkonnaloa taotluse 24.07.2023 kirjas nr 6.2-1/6603-1.

Turbatootmisaladelt suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 nõuetele. Määruse nr 61 § 5 lõike 1 kohaselt tuleb heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimisel tagada, et vee- ja veega seotud maismaaökosüsteemide seisund ei halveneks, § 7 lõike 1 kohaselt tohib lahkvoolest sademeveeanalüüsatsioonist sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000-9999 ie, välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l, sama paragrahvi lõike 2 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele määruse nr 61 § 7 lõike 1 toodud nõuded.

Määruse nr 61 § 7 lõigete 7 ja 8 kohaselt on turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele kohustuslik loaga määrata heljumi- ja naftasaaduste sisalduse, biokeemilise hapnikutarbe (BHT7), üldlämmastiku ja üldfosfori piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Vastavalt eeltoodule tulenevad turbatootmisaladelt suublasse juhitava sademevee saastenäitajate

piirväärtused määruse nr 61 lisa 1 veerust, mis vastab reoveekogumisala koormusele 2000-9999 ie (välja arvatud heljumi sisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l). Turbatootmisala väljalaskudele määratavad saastenäitajate piirväärtused on seega järgnevad: BHT7=15 mg/l, heljuvaine=40 mg/l, naftasaadused=5mg/l, üldfosfor=1mg/l, üldlämmastik=45mg/l.

Keskkonnaamet ei määra loas kuivendusveele lubatud kvartaalseid vooluhulga koguseid vastavalt loa taotlusele, sest kuivendusvee kogus sõltub sademetest ning lumesulamisveest, mille tekkimise koguse üle puudub ettevõttel kontroll. Loale kantakse aastased lubatud suublasse juhitud vooluhulgad, mis on määratud arvutuslikult.

Vastavalt määruse nr 61 § 14 lõikele 1 peab heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee saasteainete ning ohtlike ainete sisalduse ja heitvee pH määramiseks vee erikasutaja tagama loaga määratud kohtadest proovide võtmise ning korraldama proovide analüüsi, lõike 6 kohaselt tuleb proovi võtmisel tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama veeseaduse § 236 lõike 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele. Loa omaja peab tagama esindusliku proovivõtukohta olemasolu. Analüüsi teostav katselabor peab vastama katselaborite pädevuse üldnõuetele (olema akrediteeritud ja sooritanud katselaborite vahelised võrdluskatsed).

Määruse nr 61 § 16 lõike 5 kohaselt täpsustatakse proovivõtu sagedus ja koht sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika korral saastenäitajate määramiseks loas. Sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust.

Turba kaevandamisel on üldiselt tootmisperioodiks mai kuni august. Arvestades eelnevat ja loa taotlust määratakse keskkonnaloas väljalaskude seire kohustus kaks korda aastas tööde perioodil (II ja III kvartalis). Kaks korda aastas tuleb seirata BHT7, heljumi, üldfosfori, üldlämmastiku sisaldust. Lisaks määratakse loas väljalaskudel pH seire, kuna turbatootmisaladelt suublasse juhitud vees võib pH olla tavapärasest happelisem.

Turba tootmisel ei kasutata keskkonnohtlikke ega mürgiseid aineid. Turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademetest ja lumesulamisveest. Kuna Keskkonnaametile ei ole seni teada juhtumeid turbakaevandamisel toimunud naftareostuste kohta, määratakse loas naftasaaduste seire kohustus üks kord aastas, III kvartalis.

Omaseire tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile elektrooniliselt keskkonnaotsuste infosüsteemis kahe nädala jooksul.

Turbatootmise käigus suureneb turbatootmisalalt ärajuhitavas sademevees peamiselt heljumi sisaldus. Lisaks suurenevad vähesel määral lahustunud toitainete (lämmastik, fosfor) ning orgaanilise aine sisaldus. Heljumi koormuse vähendamiseks ja selle setitamiseks rajatakse turbatootmisaladele tavapäraselt settebasseinid. Töökorras settebasseinid Kurgsoo II turbatootmisala ja Kurgsoo III turbatootmisalal puuduvad. Heljumi setitamiseks peab settebasseinide suurus olema projekteeritud selline, et vee liikumise kiirus settebasseinis on kuni

1 cm/s.

VeeS § 117 lõike 2 alusel peab veekasutaja võtma kasutusele meetmed, millega vähendada või vältida tegevuse mõju pinnaveekogumile, põhjaveekogumile või isiku varale. Kuivendusvett juhitakse turbatootmisaladelt maaparandussüsteemi eesvooludesse. Vältimaks heljumi ja toitainete turbatootmisalalt edasikandumist tuleb väljalaskmete juurde rajada settebasseinid. Settebasseinid tuleb rajada ühe aasta jooksul, hiljemalt 2026.a lõpuks. Settebasseine tuleb loa omajal regulaarselt (vähemalt üks kord aastas) settest puhastada. Kuna turbatootmisalalt ärajuhitava vee suublaks on maaparandussüsteemi eesvoolud, tuleb loa omajal tagada nende eesvoolude maaparandushoid.

3.2.2.2. Nõuded vee erikasutusele

Keskkonnatasu deklareerimine ja seireandmete esitamine

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi kui KeTS) § 17 lõike 3 kohaselt ei nõuta saastetasu, kui KeTS § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab VeeS alusel KeTS § 17 lõikes 1 punktides 1-7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele. KeTS § 17 lõikes 5 on sätestatud, et kui KeTS § 17 lõikes 3 nimetatud sademevee kvaliteedinäitajad ei vasta VeeS alusel KeTS § 17 lõike 1 punktides 1-7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas sademevee kohta kehtestatud keskmistele piirväärtustele, tasutakse saastetasu saasteainete piirväärtusi ületava koguse eest KeTS §-s 20 sätestatu järgi.

Kuna turbatootmisalalt suublasse juhitavat kuivendusvett käsitletakse sademeveena, ei nõuta KeTS § 17 lõike 3 kohaselt saastetasu, kui on täidetud samas lõikes toodud nõuded. Keskkonnatasu deklaratsioon tuleb lähtuvalt KeTS §-st 33⁴ Keskkonnaametile esitada posti teel, elektroonilisel andmekandjal, elektroonilist andmesidet kasutades või keskkonnaotsuste infosüsteemi või muu infosüsteemi kaudu või anda üle Keskkonnaametile hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnaameti eelistus on saada deklaratsioone keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu. Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole. Ettemaksukontolt mahaarvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalselt keskkonnakasutust pole toimunud.

Väljalaskme omaseire analüüs on saastetasu arvutuse aluseks ja tuleb esitada vastavalt loas toodud sagedusele keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu (KeÜS § 40¹ lg 1 p 1).

Veekasutuse aruanne tuleb esitada üks kord aastas (VeeS § 195 lg 1).

3.2.3. Jäätmete käitlemine

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse

seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada.

3.3. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusostarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada ainult energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Analüüsi tulemusena selgus, et taotletav turbatootmisala jäi mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskvväärtuses seinudiklassi nr 2,9, mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi keskmine. Sellises seisundiklassis oleval alal kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus peab olema suurem kui ökoloogiline kahju. Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 12 420 531 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 73 tuhat tonni ning kaevandatava vähelagunenud

turba kogus 90 tuhat tonni. Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides, ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valmiva turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, võiks lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba koguseid, saadi eeldatavaks lisandväärtuseks kaevandamisel 7 563 200 eurot.

Keskkonnaameti hinnangul kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus oli väiksem kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et taotluse kohaselt on tegemist osaliselt mahajäetud turbatootmisväljakutega, on märgitud ka, et taotletav maa-ala on metsamaa ning ala kuulub seisundiklassi 3, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus pole otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt esineb loa andmisest keeldumise alus.

Kuivõrd erinevad ettevõtted väärimdavad turvast erinevalt ning kõrgem lisandväärtus võib muuta arvutuste tulemusi, palus Keskkonnaamet 16.04.2025 kirjaga nr DM-125435-30 Aktsiaseltsil Kagu-Eesti Turvas esitada arvutuskäik ettevõtte toodetava lisandväärtuse kohta kaevandatava turba tonni pealt koos selgitustega.

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas esitas küsitud andmed 15.05.2025 (registreeritud KOTKAS-es 15.05.2025 dokumendina nr DM-125435-31). Ettevõtte poolt esitatud lisandväärtuse arvutuse kohaselt on lisandväärtus suurem (22 314 700 eurot), kui ökoloogiline kahju (12 420 531 eurot).

Keskkonnaameti hinnangul on seega eeldatav kaevandamisel saadav rahaline kasu suurem, kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud ning ala kuulub seisundiklassi 3, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus on otstarbekas ja säästlik. Eelnevale tuginedes saab väita, et eeldatavalt ei ole loodusvara kasutus raiskav ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa andmiseks takistust ei esine. Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lõige 1 koosmõjus KeÜS § 52 lõike 1 punktiga 7). MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Põlva Vallavolikogu 18.04.2024 otsusega nr 1-3/11 ja Võru Vallavalitsus 16.04.2024 korraldusega nr 192 nõustusid tingimuslikult keskkonnaloa andmisega Kurgsoo III turbatootmisalale. Ettevõtte 21.06.2024 e-kirjaga (registreeritud KOTKAS-es 21.06.2024 dokumendina nr DM-125435-29) nõustus kohalike omavalitsuste tingimustega. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

Keskkonnaameti 01.10.2025 kirjaga nr DM-125435-38 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaseltsil Kagu-Eesti Turvas ei ole seisuga 11.11.2025 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55, VeeS § 192).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lg 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lg 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lg 2). MaaPS § 56 lg 1 p 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

3.4.1.1. Võru Vallavalitsus 16.04.2024 korraldusega nr 192 (registreeritud KOTKAS-s 26.04.2024 dokumendina nr DM-125435-27) nõustus keskkonnaloa andmisega järgmistel tingimustel:

1. *lubatud tööaeg turbatootmisalal on tööpäeviti 5.30-18.00, st turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel;*
2. *tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiiruspiirangu 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjääriala;*
3. *kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada*

ka loa andjale;

4. *Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid;*
5. *võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid.*

3.4.1.2. Põlva Vallavolikogu 18.04.2024 otsusega nr 1-3/11 (registreeritud KOTKAS-s 27.11.2023 dokumendina nr DM-125435-12) nõustus keskkonnaloa andmisega järgmistel tingimustel:

1. *keskkonnaloa väljastamisel tuleb määratleda leevendusmeetmed rohevõrgustiku toimivuse pidevaks tagamiseks;*
2. *puude ja võsa raie kuivendussüsteemide korrastamiseks peab toimuma väljaspool lindude pesitsusperioodi (raierahu periood 01.04-31.07);*
3. *vääriselupaigale lähemal kui 50 m uusi kuivenduskraave ei rajata ja olemasolevaid ei rekonstrueerita (v.a eesvoolud), kuivendussüsteemi VEP'i arvelt ei laiendata ning trassiraiega VEP'i ei kahjustata;*
4. *kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale;*
5. *Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.*

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 01.10.2025 kirjaga nr DM-125435-38 Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele jätta KMH algamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärgeldusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete osakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millele tuleb loa andmisel arvestada:

1. *puude ja võsa raie kuivendussüsteemide korrastamiseks peab toimuma väljaspool lindude pesitsusperioodi (raierahu periood 01.04-31.07);*
2. *vääriselupaigale lähemal kui 50 m uusi kuivenduskraave ei rajata ja olemasolevaid ei rekonstrueerita (v.a eesvoolud), kuivendussüsteemi VEP'i arvelt ei laiendata ning trassiraiega VEP'i ei kahjustata;*
3. *põhjendatud kaebuste esitamise korral Keskkonnaametile, tuleb loa omanikul mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel. Kaebuste esitamisel tuleb loa omajal aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale;*

4. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid;
5. lubatud tööaeg turba tootmisalal on tööpäeviti 5.30-18.00, sh turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel;
6. tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiiruspiirangu 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjääriala;
7. võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid;
8. turbaheljumi edasikandumise vältimiseks eesvoolu tuleb turbatootmisalalt ära juhitav kuivendusvesi juhtida läbi settebasseinide. Settebasseine peab regulaarselt (vähemalt kord aastas ning minimaalse vooluveehulga perioodil) puhastama.

3.4.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kuna Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses oli arvestatud ka kohaliku omavalitsuse tingimustega, siis seab Keskkonnaamet seab Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloale nr KL-521395 kõrvaltingimusteks kõik punktis 3.4.2. toodud tingimused.

3.5. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa nr KL-521395 andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS, VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelespea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Kurgsoo III turbatootmisala mäeeraldise plaan
3. Kurgsoo III turbatootmisala geoloogilised läbilõiked
4. Kurgsoo III turbatootmisala korrastatud maa plaan
5. VELT plaan

Marju Kuldmaa
vanemspetsialist